

BEHEER VAN INVASIEVE UITHEEMSE PLANTENSOORTEN

Typisch voor invasieve uitheemse soorten, die oorspronkelijk in parken en siertuinen werden aangeplant of per ongeluk zijn ingevoerd, is dat ze zich snel kunnen verspreiden doordat er geen natuurlijke vijanden aanwezig zijn en ze zich bijzonder efficiënt kunnen voortplanten.

Het gevaar van deze soorten is dat ze zich in (semi-)natuurlijke omgevingen zodanig gaan ontwikkelen dat ze onze lokale soorten verdringen, omdat ze ermee concurreren voor de natuurlijke hulpbronnen (ruimte, water, zonlicht, ...). De inheemse dieren, die met de inheemse planten mee zijn geëvolueerd, krijgen het dan moeilijker om voedsel te vinden en zich voort te planten.

Invasieve exoten mogen niet worden verward met andere inheemse soorten die in bepaalde situaties sterk kunnen woekeren, zoals grote brandnetel, haagwinde en akkerdistel. Deze moeten eventueel wel onder controle worden gehouden maar zeker niet uitgeroeid worden.

Stappen om invasieve uitheemse planten te beheren

1

WETEN OVER WELKE PLANT HET GAAT

Sommige uitheemse soorten lijken op onze inheemse planten en bepaalde inheemse soorten die als invasief worden beschouwd, mogen niet uitgeroeid worden, zoals hierboven al uitgelegd. Het is belangrijk goed te weten over welke soort het gaat en zeker te zijn dat ze zowel uitheems als invasief is.

In de meeste flora's en identificatieboeken staat aangegeven of een soort van "uitheemse" oorsprong is en vaak wordt ook de invasieve aard vermeld. Bij twijfel kan je op de website ias.bio-diversity.be ook de mate van invasiviteit vinden. De website observations.be is de referentie om te weten of een plant inheems is of niet.

Bij sommige soorten, zoals de reuzenberenklauw en de fluweelboom, moeten de nodige voorzorgen (en bescherming) worden genomen omdat het plantensap fotosensibiliserend is (het maakt de huid gevoeliger voor zonlicht, vooral UV-stralen) en ernstige brandwonden kan veroorzaken.

JAPANESE DUIZENDKNOOP

Dit is één van de meest geduchte invasieve soorten in België. De vele worteluitlopers kunnen soms tot meer dan 10 meter ver van de moederplant reiken.

Zo ontstaan erg dichte populaties waardoor andere planten zich nauwelijks nog kunnen ontwikkelen en het leven in de bodem beïnvloed wordt.

De soort is moeilijk te beheeren omdat ze zichzelf uiterst efficiënt kan klonen. Zodra de jonge scheuten uit de grond komen, moet er ingegrepen worden door de planten en zoveel mogelijk wortels uit te trekken. Bij een reeds aanwezige populatie is maaien enkel aangewezen als dit regelmatig gebeurt en lange tijd wordt aangehouden. Als een dergelijk beheer moeilijk blijkt, is het beter niet in te grijpen en de frequent opduikende scheuten uit te trekken.

Aangezien deze soort minder goed groeit in de schaduw, is het misschien een optie om er snelgroeiende struiken of wilde bosrank rond te planten.

2

WETEN HOE DE SOORT ZICH VERSPREIDT OM ZE BETER ONDER CONTROLE TE KUNNEN HOUDEN

- **Vegetatieve voortplanting:** De soort maakt zaden aan maar hieruit ontstaan weinig of geen nieuwe populaties. Ze verspreidt zich eerder door uitlopende wortels of nieuwe scheuten. Die verspreiding blijft vaak beperkt in afstand maar de plant is in staat om snel dichte eensoortige populaties te vormen. Dit geldt voor Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*), valse acacia (*Robinia pseudoacacia*), fluweelboom (*Rhus typhina*), ...
- **Verspreiding door wind of dieren:** De soort maakt veel zaden of vruchten aan die door de wind of door dieren (vooral vogels) over grote afstanden worden verspreid. Dit is zo voor reuzenberenklauw (*Heracleum mantegazzianum*) en vlinderstruik (*Buddleja davidii*) die door de wind worden verspreid, of Amerikaanse vogelkers (*Prunus serotina*), mahonie (*Berberis aquifolium*) en vlakke dwergmispel (*Cotoneaster horizontalis*) waarvan de vruchten met vogels meereizen. Er zijn evenveel voorbeelden als er strategieën van verspreiding zijn.

3

METHODES VOOR BEHEERSING

Deze hangen af van verschillende criteria en zijn vaak zeer specifiek volgens de soort. Een boomsoort zal moeilijk met de hand uit te trekken zijn. Hier moet dan eerder worden gekozen voor ontstronken of ringen (d.w.z. een strook bast over de hele omtrek van de boom verwijderen). Maar we kunnen toch enkele algemene tips geven:

- **De soort plant zich uitsluitend vegetatief voort:** Het is soms haalbaarder om de verspreiding ervan onder controle te houden door regelmatig de jonge scheuten uit te trekken dan te proberen de soort volledig uit te roeien. Als je de plant toch helemaal weg wil, is het belangrijk om grondig te werk te gaan: grijp eerst radicaal in en verwijder daarna regelmatig wat eventueel overleefd heeft.
- **De soort plant zich voort door zijn zaden of vruchten te verspreiden:** Het is gemakkelijker en efficiënter om de planten volledig (met de wortels) uit te trekken.

Opgelet: Als je de verspreiding van de soort niet blijvend onder controle kan houden en geregeld ter plaatse kan gaan, is het beter om niet in te grijpen en je te concentreren op de nieuwe scheuten.

4

WAT TE DOEN MET HET AFVAL

Welke aanpak je ook kiest, belangrijk is om de wortels zoveel mogelijk uit te trekken. Het groenafval mag niet bij het compost worden gegooid want dan zou het later verspreid kunnen raken. Het afval moet bij het vuilnis dat naar de verbrandingsoven gaat.

5

STRATEGIEËN VOOR PREVENTIE

Hoe meer een invasieve soort zich verspreidt, hoe moeilijker het wordt om die te beheren en hoe hoger de kosten voor het beheer oplopen. De beste strategie is preventie en die kan verschillende vormen aannemen:

- **Plant geen invasieve uitheemse soorten aan.** Jammer genoeg zijn sommige nog steeds in plantenkwekerijen te vinden. Kies liever voor inheemse soorten.
- **Reageer snel.** Controleer regelmatig op eventuele jonge scheuten en trek ze uit. Door dit systematisch te blijven doen, zal de plant na verloop van tijd uitgeput raken.